

מראי מקומות - יבמות

לד:

בנים, ולעולם אמרי' דאולי דעתה היתה להנשא, ושפיר תהי יכולה ללדת.

ה. לא שנו אלא שאין דעתה להנשא, אבל דעתה להנשא מתעברת

כ' הים של שלמה (אות כ') בשם י"מ, דהיינו שדעתה להנשא לאותו שנשאה, וכגון שלא הי' לו אשה, וידעה בי', אבל לא ידעה בי', או שהי' לו אשה כל העשר שנים, או אפי' אם נשאה לו אח"כ, אם מתעברת אסורה לבעלה (וצ"ע למה אסורה לבעלה, אם אמרי' דמוכח דזינתה קודם שנשאה לו, למה משום זה אסורה לבעלה). אבל היש"ש עצמו חולק עליהם, וס"ל דכל דשדעתה להנשא כלל, בין לו ובין לאחא, יכולה להתעבר. ואיך ידעי' דלא הי' דעתה להנשא כלל, י"ל אם באו לה אנשים הגונים לה, ואינה רוצה להנשא, בזה אמרי' דמוכח שלא הי' דעתה להנשא כלל.

ו. אמרה לי', לנכרי נבעלתי

פי' הריטב"א, לא נבעלה ממש במעשה, אלא שנתאותה לו, ועיי"ז חשובה כמעשה דלא למהוי לה עקרות.

ז. חוץ מגיורת ומשוחררת קטנה

פי' תוס', דמה דקטנה בת ישראל צריכה המתנה, היינו גזירה אטו גדולה בת ישראל, וגיורת ומשוחררת קטנה אין גוזרין, משום דגיורת וכו' גדולה עצמה הוי גזירה, משום דמתהפכת משום דדעתה לגיורי, ולכן אין גוזרין על הגזירה. אבל הריטב"א כ' דמה שאין גוזרין אטו גיורת גדולה הוא משום דגיורת לא שכיחא, ומשמע דס"ל דעכשיו עדיין לא ס"ל להגמ' דגיורת מתהפכת, ומעיקר הדין הגדולה צריכה המתנה, אבל מ"מ אין גוזרין הקטנה עלי', משום דלא שכיח.

א. והא תמר בביאה ראשונה איעברא

הק' המהרש"א, למה לא הק' מלאה, שג"כ נתעברה בביאה הראשונה, דכתי' כחי וראשית אוני. ותי' דכיון דהתם כבש יעקב מעיינו פ"ד שנים ולא ראה קרי, כבש נמי מעיינו, ולא הזריע בביאה ראשונה, ובביאה שני' נתעברה, אבל אחר הגמ' כאן, דתי' דתמר מייעכה באצבעה, י"ל כן גם בלאה, וכמש"כ תוס' לקמן (עו).

ב. ולא כמעשה ער ואונן דאילו התם שלא כדרכה

ויש לעי', מהיכי תיתי דבאו עליה שלא כדרכה, הרי אם היו רוצים שלא תתעבר, תסגי להם לדוש בפנים ולזרות בחוץ, וכמו דבאמת פי' רש"י על התורה (מבראשית רבה). וכ' המהרש"א דאולי הי' להם איזה סמך מן המקרא לומר כן. וע"ע ברש"ש דהביא מאבן עזרא על הפסוק שם שהביא פירוש על אותו קרא מבן תמים דבאמת משמע מהפסוק עצמו דהי' השחתה ארצה באופן של שלא כדרכה.

ג. כל ששהתה אחר בעלה עשר שנים וכו'

יש לעי', מה ענין זה לסוגיין. וע' בים של שלמה (סוף אות כ'), שכ' דנראה דאמתני' קאי, דאמרי' דקטנות שאינן ראיות לילד מחזירין אותן מיד, ה"ה כל ששהתה אחר בעלה י' שנים, מחזירין אותן מיד, לפי שאינן ראיות לילד.

ד. שוב אינה יולדת

ע' בערוך לנר שהעיר אהא דהפוסקים אין מביאים זה לדינא, ולכאוי' יש נפק"מ להלכה, דמי שאין לו בנים אסור לו לישא אשה כזו. וביאר דכיון דמסקינן דאם דעתה להנשא דשפיר שייך שתהי' לה בנים, אין מוציאין אותה מחזקתה שהיא בת